

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

'ויבא עשו מן השדה והוא עיף' (כה' כט')

ניגש אלי פרופסור אחד מגדולי הפסיכולוגים בארץ, ואמר לי שיש לו שאלה קשה המטרידה אותו מזה זמן: 'הנכד שלי בן הארבע בא לביקור בביתנו, וראה על השולחן ספר תהילים. הוא פתח את הספר התבונן בו מעט ומאז לא רוצה להיפרד ממנו'. הפרופסור מספר לי שהנכד הולך עם התהילים לגן, וגם כשהוא יורד לשחק עם חבריו במתקני המשחקים הוא נשאר חבוק עם הספר הקטן, ואפילו כשקוראים לו לאכול הוא מניח את התהילים על השולחן. גם בלכתו לישון על מיטתו הספר איתו.

פרופסור זה מייעץ להרבה אנשים, וידיעותיו והתמחותו בתחום הפסיכולוגיה מעמידות אותו בראש מערך הפסיכולוגיה בארץ, ועם כל זה הוא אובד עצות באשר לתופעה שפקדה את הנכד שלו. "אינני מסוגל להבין מה מושך ילד קטן אל ספר שהאותיות שלו כתובות בצפיפות רבה ועוד אין בו תמונות..." הוא אומר. האיש ביקש ממני שאסביר לו את פשר התופעה וגם שאגלה לו מה כתוב בספר הזה שהילד כל כך נמשך אליו.

רק לרחם עליו... אפשר כמובן רק לרחם על יהודי שאין לו אפילו מושג מה כתוב בספר התהילים של עם ישראל. באשר לשאלה הראשונה שהציב בפני הוא התכוון מן הסתם שאצביע בפניו על כך שהילד הוא גלגול מנשמה כזו או אחרת (תשובה שכנראה הושמעה בפניו על ידי אנשים אחרים...) השבתי לו שאינני הכתובת לכך... ובכלל הוספתי ואמרתי לו: מה השאלה היא זו?! האם צריך להסביר מדוע ולמה ילד יהודי נמשך לתהילים?! לאיזה ספרים הוא ימשך אם לא לספר זה?! כיוון שהפרופסור ביקש שאגלה לו מה כתוב בספר התהילים אמרתי לו שאי אפשר לעשות זאת על רגל אחת, אבל אסביר לך רק מעט מפסוקי הפרק הראשון. שם נאמר: שהצדיק נמשל לעץ שתול על פלגי מים ואשר פריו ייתן בעיתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח, ואילו הרשעים דומים למוץ אשר תדפנו רוח. ואז הארכתי להסביר לו שהרשעים אין להם בעולמם מאומה, ודעותיהם מעוצבות על פי הכותרות היומיות בעיתונים. ביום פלוני הם נסחפים אחרי כותרת זו. וביום הבא שבו מככבת כותרת אחרת הם כבר מקפצים ונסחפים אחרי גיבורי הכותרת ההיא, ומוצאים את עצמם בין רגע מעבר לגדר שבתוכה היו עד אתמול, ממש כמוץ אשר תדפנו רוח.

ואילו הצדיקים יושבים להם בבתי הכנסיות ובבתי מדרשות עובדים על עצמם ועל עיצוב אישיותם, אינם מתפעלים מאומה, ומתעלים בעולמם יום אחרי יום עד שזוכים להגיע למצב של 'ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח' והם הדברים שכתבנו בשמו של הגאון הרב אלישיב שליט"א בדבר ההשוואה בין עולמו הפנימי של הצדיק ובין זה של הרשע הנסחף אחרי תאוות העולם הזה המעייפות אותו ואת נשמתו, ולא משאירות לו טעם בחייו עד שבבוקר לא בהיר אחד נחשפת האמת, והרשע ניצב לו מבויש ונכלם מול עמוד הקלון.

(טובך יביעו)

פינת ההלכה

מהלכות קידוש והבדלה

- א: אף שכולם חייבים בקידוש, מספיק שאחד יקדש בקול ויוציא את כולם ידי חובת קידוש.
- ב: כדי שכולם יצאו ידי חובה, צריכים כולם לשמוע את הקידוש ולהתכוון לצאת ידי חובה.
- ג: המקדש גם לאחרים צריך גם הוא להתכוון להוציא את השומעים ידי חובה.
- ד: השומעים צריכים לענות אמן אחרי ברכות המברך.
- ה: השומעים לא עונים 'ברוך הוא וברוך שמו' בברכת המברך. ומנהג יוצאי מרוקו לומר 'ברוך הוא וברוך שמו'
- ז: גם מי שקידש כבר ויצא ידי חובת קידוש יכול לקדש שוב עבור מי שאינו יודע לקדש.

קידוש במקום סעודה

- א: כדי לצאת ידי חובת קידוש, צריך לקדש במקום סעודה.
- ב: 'במקום סעודה' פירושו: במקום שבו אוכלים, וגם בזמן שבו אוכלים.
- ג: לא יוצאים ידי חובת קידוש, אם לא אוכלים במקום הקידוש דבר מזין.

מדריך להורה 'האובד'

כמו בכל תחום, צצים יותר ויותר מכונים וגורמים מקצועיים שמטרתם לעזור לנו ההורים לדאוג להתפתחות התקינה של הילד. נשאלת השאלה: כשמתעוררת בעיה איך אנו ההורים נדע אל מי לפנות. אל הפסיכולוג? אולי טיפול משפחתי? או אולי יועץ חינוכי? אולי הדרכת הורים? ואולי אין בכלל צורך בטיפול וזה יסתדר לבד?

בעיה נוספת שעלולה לצוף היא: במי הבעיה ומי צריך טיפול, הילד או אולי אנחנו ההורים?

בסדרת כתבות מתומצתות אלו ננסה ללמוד אל מי נוכל לפנות לעזרה ובאילו מקרים נפנה לקבל אותה. - "מדריך להורה האובד".

ובכן בחינוך יש צורך במידה רבה של 'סייעתא דשמיא' (עזרת שמים) הראשון שיכול לעזור לנו זה בורא עולם, השותף ביצירתם של הילדים. נרבה להתפלל ולבקש שיעזור לנו לגדל אותם בריאים בנפש ובגוף, וייתן לנו חכמה בינה ודעת אם ואיך להגיב בכל סיטואציה. (לפעמים אי תגובה, היא התגובה.) וגם אם התנהגותם של ילדינו אידיאלית נמשיך להתפלל שימשיכו כך.

בהצלחה ושבת שלום, שושנה.

ויאהב יצחק את עשו'

האהבה של יצחק הרי הייתה אהבה התלויה בדבר, 'כי ציד בפיו', ממילא בטל דבר בטלה אהבה. כשמתבטלת סיבת האהבה מתבטלת האהבה, והיא נעשית לדבר שבעבר, שהיה פעם. ולכן כתוב 'ויאהב' לשון עבר, כשהיה ציד בפיו. אבל אהבת רבקה ליעקב הייתה אהבה שאינה תלויה בדבר, שלעולם לא בטלה. ולכן כתוב אצלה 'ורבקה אוהבת את יעקב', בזמן הווה. תמיד בכל עת ובכל הזדמנות היא אוהבת אותו, אהבה שאינה פוסקת לעולם, כי האהבה אינה תלויה בשום מטרות גשמיות ואנוכיות.

(של"ה)

סיפור לשבת

צופה נסתרות

זה היה לאחר פסח תשל"א. שליח חב"ד במרוקו, הרב יהודה ליב רסקין, ארגן קבוצת מורות, מבית ספר חב"ד בקזבלנקה, לנסיעה מארגנת לרבי בחפ"ש הגדול. נערכו כל הסדורים והזמנו פרטיסי טיסה ליום ראשון, י"ח בתמוז. הרב רסקין כתב לרבי על הנסיעה ובקש את ברכתו להצלחתה. חלפו ימים אחדים ותשובת הרבי הגיעה. הרבי כתב: **"על פי שנוי הרוחות החל מזמן לזמן בכמה מקומות (...)** אי אפשר לשער מראש מצב הרוח אחרי כמה וכמה חדשים. אין פדאי שמוסדותינו שם יתעסקו במה שהוא חוץ מענייני חינוך ויראת שמים, ועל אחת כמה וכמה שלא לארגן נסיעות חוץ למדינתם - [אף על פי] שלעת עתה לא אכפת להם [=לשלטונות] זה".

נָרַ הָיָה מַדְבְּרֵי הַרְבֵּי כִּי הוּא חוֹזֵה הַתְּפִתְחוֹת שֶׁתְּהִיָּה לָהּ הַשְּׁפָעָה עַל הַנְּסִיעָה. הָיָה בְּרוּר שֶׁהַרְבֵּי שׁוֹלֵל אֶת הַנְּסִיעָה וּמוֹבָר שֶׁהַתְּכִנִּית נִגְנָה. בְּיוֹם שְׁשֵׁי ט"ז תְּמוּזָה צִלְצַל הַטֶּלְפֹּן בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי רַסְקִין. עַל הַקוֹ הָיָה הַרְבֵּי נֶחְמָן סוֹדֵק מְלוֹנְדוֹן. בְּפִיו הָיָה מְסַר חָשׁוּב: **"הַרְבֵּי הוֹרָה לְמָסַר לְךָ שֶׁבְּשִׁבְתָּ זֶה תַעֲרֹךְ הַתְּנוּעוֹת חֲסִידִית עִם בְּנֵי קְהֵלְתְךָ. בַּהַתְּנוּעוֹת יֵשׁ לְדַבֵּר בְּנוֹשָׂא - 'מִפְּנֵי חֲטִאיֶנוּ גְּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ' וְשֶׁעַל יְדֵי הָאֱמוּנָה וְהַבְּטָחוֹן נִזְכָּה לְצִאת מֵהַגְּלוּת... מְרִבִּית בְּנֵי הַקְּהֵלָה שֶׁהוּא בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּחַפְזָה. הַרְבֵּי רַסְקִין מֵהַר לְהַתְּקַשֵּׁר אֶל יְדִידָיו וּמְכַרְיו שְׁנוֹתָרוּ בְּעִיר, לְהַזְמִינָם לַהַתְּנוּעוֹת הַמִּיחָדָת בְּשִׁבְתָּ. וְאַמְנָם, בְּשִׁבְתָּ, לְאַחַר הַתְּפִלָּה, נֶעֱרָכוּ שְׁלַחְנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת לְסַעֲדָה וְכַמְּהָ עֲשֵׂרוֹת מִיְהוּדֵי הַקְּהֵלָה הַתִּישְׁבוּ לַהַתְּנַעַד יַחְדוֹ. בֵּין הַנְּגוּנִים הַחַב"דִּים לְפִיוֹטִים נֶסַח מְרוֹקוֹ, הַשְּׁמִיעַ הַרְבֵּי רַסְקִין דְּבָרֵי תוֹרָה וְהַתְּעוֹרוֹרוֹת.**

אֲוִיכָה מִיחָדָת שֶׁל הַתְּעִלוֹת שֶׁרָרָה בַּהַתְּנוּעוֹת, שֶׁנִּמְשְׁכָה עַד מִנְחָה. וְאֵז פְּתִאוּם הַתְּפָרֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּסַעֲרָה אֶחָד מִבְּנֵי הַקְּהֵלָה. **"אֵינְכֶם יוֹדְעִים מֵה מִתְּרַחֵשׁ בְּחוּץ?!",** שָׁאַל בְּהֵלָה וּבְנִשְׁמִימָה קְטוּעָה. הַמְּלַךְ נִהְרָג! כּוֹחוֹת מִשְׁטָרָה מְצִיפִים אֶת כָּל הָעִיר וְהַיְהוּדִים מִסְתַּגְּרִים בְּבִתְיָהֶם. צְרִיךְ לְמַהַר וְלְהַסְתַּתֵּר כִּי אֵי אֶפְשֵׁר לְדַעַת מֵהָיָה!... הַרְבֵּי רַסְקִין לֹא אָבַד אֶת עֲשֵׁתוֹנוֹתָיו. הוּא הוֹרָה לְהַשְׁאֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְשֶׁלַח כְּמֵה צְעִירִים גְּבֻרָתָנִים לְנַעַל אֶת כָּל הַפְּתָחִים וְלִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם סְגוּרִים. כֵּן חִלְפוּ שְׁעוֹת אֶחָדוֹת. בֵּינְתָיִם יֵצְאָה הַשְּׁבִת וּפְרָטֵי הַמֵּאֲרָע הַמְּסַעִיר הַחִלּוּ לְדַלֵּף טְפִין טְפִין אֶל הַצְּבוּר. נוֹדַע כִּי בְּאוֹתוֹ יוֹם חָל יוֹם הַלְּדָתוֹ שֶׁל הַמְּלַךְ, וְהוּא בְּקֵשׁ לְחַגֵּג אוֹתוֹ עִם יְדִידָיו וּמְקַרְבָּיו בְּאֶחָד הַיְעָרוֹת. לְמָקוֹם הַגִּיעָה כְּנוֹפֵיַת מוֹרְדִים. חֲבָרֵי הַכְּנוּפָיָה, שֶׁאַרְבוּ לְמַלְךְ, הַחִלּוּ לִירוֹת בְּלֵי הַבְּחָנָה. הַיְדִיעוֹת הַרְאִשׁוֹנוֹת דְּבָרוּ עַל מוֹתוֹ שֶׁל הַמְּלַךְ וְזָרְעוֹ פָּחַד בְּלֵב הַיְהוּדִים, שֶׁחֲשָׁשׁוּ לַהֲיוֹת קְרִבְּנוֹתֶיהָ הַרְאִשׁוֹנִים שֶׁל הָאֲנֶדְרָלְמוֹסִיָּה.

רַק בְּחֻצוֹת נִמְסַר הַסְּפוּר בְּשִׁלְמוֹתוֹ: אֶחָד הַמוֹרְדִים בְּקֵשׁ לְחַסְלוֹ בִּירְיָה. הַמְּלַךְ דְּבָר אֶל לְבוֹ וְהַמוֹרְדֵי הִנְרָגֵשׁ הַתְּבַלְבֵּל וּפְרָךְ בְּבִכִּי. כֵּן נֶצְלוּ חַיֵּי הַמְּלַךְ. עוֹד בְּאוֹתוֹ לִילָה שֶׁבַּ הַמְּלַךְ לָאֲחֵז בְּהִגָּה הַשְּׁלֵטוֹן. חִלְּלוּ חֲסֵלוֹ אֶת כָּל הַמוֹרְדִים, בְּהֶם שְׁנַיִם-עֶשְׂרֵי גְּנָרְלִים בְּצֵבָא מְרוֹקוֹ. רַק אֵז יוֹכְלוּ יְהוּדֵי מְרוֹקוֹ לְנַשֵּׁם לְרוֹחָה. לְמַחְרָת, בְּיוֹם רֵאשׁוֹן י"ח בְּתָמוּז - הַיּוֹם שָׁבוּ, בְּזָכוֹר, הַיְתָה אֲמוּרָה לְהַתְּקִים הַטִּיסָה שֶׁל קְבוּצַת הַמוֹרוֹת לְחֹצֵר הַרְבֵּי - נוֹדַע שֶׁקְבוּצָה שֶׁל הַמוֹרְדִים הַכִּינָה גְּרִזְנִים וְסַפִּינִים כְּדֵי לְטַבֵּחַ בְּתוֹשְׁבֵי הַרְבֵּעַ הַיְהוּדִי. רַק אֵז הַתְּבָרַר גְּדֵל הַנֶּסֶ שְׁאַרְעָ עִם הַצֵּלָת הַמְּלַךְ וּלְכִידַת הַמוֹרְדִים. בְּגִלְל הַמְּצַב נִסְגְּרוּ נְמִלִּי-הַתְּעוּפָה בְּמְרוֹקוֹ לְתוֹנֵעַת מְטוֹסִים. מִי שֶׁבָּכַל זֹאת הַתְּעַקֵּשׁ לְטוֹס, נִלְקַח לְחֻקִּיָּה בְּחֶשֶׁד שִׁישׁ לוֹ קֶשֶׁר לְמוֹרְדִים. **"רַק אֵז הַבְּנוֹ אֶת דְּבָרֵי הַרְבֵּי שִׁאֵי אֶפְשֵׁר לְשַׁעַר מְרֵאֵשׁ מִצַּב-הָרוּחַ אַחֲרֵי כְּמֵה וְכַמְּהָ חֲדָשִׁים' וְשֶׁעַל-כֵּן 'לֹא לְאַרְגֵּן נְסִיעוֹת חוּץ לְמִדִּינָתָם.' 'לָנוּ עֲצָמָנוּ אֵין כָּל סַפֵּק, כִּי כָּל הַהַתְּנוּעוֹת הַפְּתִאוּמִית שֶׁהַרְבֵּי הוֹרָה לָנוּ לְקַים בְּאוֹתָהּ שְׁבִת נוֹעֲדָה לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים וְלְהַסִּיר אֶת הַגְּזָרָה מֵעַל רֵאשֵׁי יְהוּדֵי קְזַבְּלִנְקָה",** מְסִים הַרְבֵּי רַסְקִין אֶת הַסְּפוּר הַמְּפֹלָא.